

ברכת ה"י שרה

ק"י ב"ק ע"ג י"ב ע"ה ע"ה

8

ב"ק ע"ה ע"ג י"ב ע"ה ע"ה

דה א יכול לעשות שליח . ולכתחלה
אין לעשות שליח לקדש סתם
כמיש לקמן כשם חוספות וע"י כריז
כיב ח"ג נוסח שטר שליחות :

9

הש"ס ע"ה ע"ה

צא ולמד

מה בקש לבן הארמי
לעשות ליעקב אבינו,
שפרעה לא גזר אלא על הזכרים
ולבן בקש לעקר את הכל,
שנאמר:

ארמי אבד אבי וירד מצרימה

ויגר שם במתי מעט,

ויהי שם לגוי גדול עצום ורב:

10

א"כ"כ ה"ס"ס - ר"ב ע"ה ע"ה ע"ה ע"ה

וראיתי כפי המועדים להלכה שהביא
מהגדת מרדכי להרמ"ג יפה דבניטין (סד:) איתא דהאומר לשלוחו צא וקדש
לי אשה ומת השליח אסור בכל הנשים שבעולם חוזה שליח עושה שליחותו
ושמא זוהי קרובת ארוסתו שקדש לו שלוחו. ובאמת אליעזר היה השליח
לקידושי יצחק וכמש"כ התוס' בכתובות (ז:). וע"י בילקוט שכענין בפר' חיי
שרה אות ק"ט שלבן הניח קערה לפני אליעזר וסם המות בתוכה ובזכות
אברהם נתחלפה הקערה ואלו בתואל ממנה ומת. ולפי"ז אילו הצליח לבן
בזממו להרוג את אליעזר היה יצחק נאסר לישא אשה חורגו של אברהם כלה
ח"ו. וזוהי הכונה שלבן ביקש לעקור את הכל עכ"ל.

11

ע"ה ע"ה ע"ג י"ב ע"ה ע"ה

1 • ד) הכל כשרן לשליחות קדושין (1) חזק מחשוז לפי
שאינו בני דעת (י' ד) והכותי לפי שאינו בן ברית
והעבר לפי שאינו בתורת קדושין :

12

ה"ב ע"ה ע"ה ע"ה ע"ה

ויאמר לא אכל עד אם דברתי דברי.
הטעם מה שלא רצה לאכול קודם
שידבר דבריו, יש להסביר לפי מה דאיתא
בגמ' (גיטין כ"ג) אמר רב אסי אמר ר'י
יוחנן אין העבד נעשה שליח לקבל גט אשה
מיד בעלה לפי שאינו בתורת גיטין וקידושין,
ומהאי טעמא נמי אינו יכול להיזת שליח
לקדש אשה. וכפי מה שיתבאר שהאבות
קיימו את כל התורה, ואליעזר היה עבד

1

ק"י ב"ק ע"ג י"ב ע"ה ע"ה

שנאמר ויקח נועם עשרה
אנשים . ובמסכת
כלה דמית קרא דויברט אח רבקה
(נראשית נד) אכלא למחר דהחס
ברכת ארוסין והכא ברבא נשואין
ויש ללמוד משם שיש לברך ברכת
ארוסין לאשה המוקדשת על ידי
שליח שהרי אליעזר שליח היה וגרלה
דאסמכתא בעלמא היא דעשרה לא
משמע מהחס ולא אירי פסקיה
דקרא בברכת ארוסין :

2

ק"י ב"ק ע"ג י"ב ע"ה ע"ה

ראב"ד רב יהודה
אמר רב "אמר לארס שקדש את האשה
ע"י שדאנה שפא דאיה בה דבר בענה
א"תתענה עליו "הרבנא אמר "ארבת לך
בכך

3

ק"י ב"ק ע"ג י"ב ע"ה ע"ה

"כיה סדו לקי ויה ארבת על כולה אמר רבא (1) שפא לשפא
אמר רבא ארס מרדכי אבדס אמר סדוה לא אספדו רבדו יתע נא יתעד כי איה ש"ס סדא
אח כבול ובעקב לא היה דק"ל

4

ק"י ב"ק ע"ג י"ב ע"ה ע"ה

1 • דקדק ה"ק לא היה מסתכל אברהם בשם המושל כדקאמר סבא
מדעתי סבא נא כפי ידעתי וגי' ויהי אצמו נפ"כ דקדושין אכור לארס שקדש אשה מד שיראה
שם יראה כפי מי ואברהם ארס קיים מלי דנכנן ואפי' פ"ס כדאמרין בירמא וי"ל דודאי ראה
אשה בנתיבות קדש נשואה מדרב יוסדע שפא סמניה ס' אלא דאיה שתיס נשואה לו לא ראה
אשה כדון לתיבותה ויהי הפנ כי לא כמדת דביס מוקמה כי היסה נפת סחא לפי הכתובים
יהי כפי שנה ולפי שפ"י משה הסתכל נס כתיב כדאיתא בנתיבותה ואלא כמדת דביס מהסגל
שפנה נה כפי כ' כתיב ו' ליופי ס' ופי"כ אמר כתיב לפני זמן זקנתן ידעתי כי יפת מנלה את
לפי מה שנשאת אלא דאמר פקע טעמין נמי אברהם דעתי יוסד לך ולזקנך אחרך וגי' ה"ק
דלא כמדת שפיה וגי' דלא קיים אברהם כל הניסיה אלא פד ארס שמשול לק"מ דנשואה כתיב לא
קיס כל הניסיה לא היה עם לארס דכ"י יוסדע ודק"ל :

5

ק"י ב"ק ע"ג י"ב ע"ה ע"ה

ה"י ע"ה ע"ה ע"ג י"ב ע"ה ע"ה

רק את בני י"א תשב שבה. ואף כל פי שמשולם לא
נא לשם, טפל נמי על יתקן לשון שינה, מפני אליעזר
שהיה הולך עמו ולו יהיה שינה נמורה שכנר היה לשם. וכן
ברום המואבית השנה עם נעמי משד מואב (רחם נ"ו) ואף
פל פי שדום לא הייתה משולם לשם קורא לה לשון שינה
מפני נעמי ההולכת עמה:

6

ק"י ב"ק ע"ג י"ב ע"ה ע"ה

לה (א) האיש יכול לעשות שליח לקדש לו אשה (ב) בין אשה
סתם בין אשה פלונית ויאמר לה השליח דרי את
סקדושת לפלוני (ג) אבל אם אפשר לו לקדשה בעצמה אסור לקדשה
ע"י שליח אלא אם כן סבירה שפא אחר כן יסוצא בה דבר מטנה
(ד) ותתענה עליו

7

ק"י ב"ק ע"ג י"ב ע"ה ע"ה

בגמרא ודקדק רבנו לכתוב אם אפשר לו לקדשה בעצמה לומר דאם ח"ה כגון
שהוא במקום רחוק ממנה וי"ל לו לומר לחקומה לראותה או שהיא כבודה נחמך
פנימה וחין אדם יכול לראותה לא יניח מלקדש כשכיל זה דלא אמרו אסור אלא
כיכא דאפשר

קצות הסוּפן ס'אין ע"ב אוק"ב

ומשמע מזה

דלפילו אדם אחר וכמ"ש בתרומת הדשן סי' רל"ז בשם אור זרוע
(סי' תשס"ד) בשם רבינו שמחה דלפילו אינש דעלמא נמי ע"ש.

ח"ש כיצד אסור התוס' שלא
 ספק תוס' תוס' יהי שיה' לית
 שיה' תבין חלקם והם שלא ברשת אם
 תוס' כשם גול אן תוס' תוס' ואם
 לא תוס' תוס' וכן הוא יודע אם
 תוס' כשם גול ואם לא יהי' שבא בעל
 הבית וכצא ואם לו "כלך אצל שיה'
 אם נמצא יפה סקן תוס' תוס' ואם
 לא אן תוס' תוס' ילקטו רבועים
 תוס' עליהן בן כר וכן כר תוס'
 תוס' וכי נמצא יפה סקן תוס' תוס'
 אלא בעדמא תוס' הא לא היה ית'
 "תוס' רבא אילבא רבא" תוס' שליח
 ויהי' נמצא רבא סד' הא שיה' שליח ס'
 הא תוס' תוס' הא אים' ג'ם אים'
 אדם תוס' "לרבות" שיה' ס' אים'
 לתוס' אף שיה' לתוס' אלא רבא
 בסא קסקנ' כגן רבא שליח איל' חל'
 תוס' לא איל' תוס' סג' ותוס' רבא
 תוס' כי תוס' כבנתיה הא תוס' איל'
 איה' תוס' ספיה וכו' בעל הבית וכצא
 איל' כלך אצל שיה' אם נמצא יפה סקן
 תוס' תוס' ואם לא אן תוס' תוס'

כנעני כמבואר בכמה מקומות בגמ', ועיין
 בתוס' כתובות (דף ו' ע"ב) כד"ה שנאמר
 ויקח בועז וכו', שהביאו שם ר"א ממה
 דאיתא במסכת כלה שאליעזר הי' שליח
 לקדש את רבקה שיש ברכת אירוסין לאשה
 המתקדשת ע"י שליח (והגם שבתוס' שם
 מדחים לומר שאינו רק אסמכתא בעלמא דשם
 לא מבואר דברכת אירוסין הוי בעשרה אבל
 י"א דיש סמוכין מהך קרא דויקח עשרה
 גמלים מגמלי אדוניו שהיו כדי להרכיב
 עליהם עשרה אנשים גרים מהנפש אשר עשו
 בחרון, ותוס' גופא נמי ספוקי מספקא להו
 בזה, ע"ש בפסקי תוס'), והא כיצד, הא עבד
 אי אפשר להיות שליח לקדש אשה.

וצריך לומר שאברהם היה משחרר אותו
 להיות בן חורין קודם הקידושין.
 אבל גם זה לא יתכן, דהא קיי"ל כל המשחרר
 עבדו עובר בעשה דלעולם בהם תעבודו
 והתנחלתם אותם וגו'. אכן יש לומר לפי"ד
 הגמ' גיטין (מ"א) דמי שהציו עבד וחציו
 בן חורין כופין את רבו לעשות אותו בן
 חורין אע"ג דהמשחרר עבדו עובר בעשה
 אבל משום מצות לא תהו בראה וגו' כופין
 את רבו לעבור בעשה דלעולם בהם תעבודו
 משום דמצות פרי ורבי (דלא תהו בראה)
 דעבד הוי מצוה רבה, הכי נמי גבי אברהם
 נדחה מצות עשה דלעולם בהם תעבודו מפני
 חיוב מצות עשה דפרי ורבי דיצחק דהוי
 מצוה רבה, אבל לפי זה צריך לומר דאברהם
 אע"ה הי' משחרר אותו על תנאי, ובאופן
 דוקא שאם תקבל רבקה הקידושין, שאל"כ
 לא הי' ספק מוציא מידי ודאי, דאפשר שלא
 תתרצה לקבל קידושין, ויהי' עובר מצות
 עשה דלעולם בהם תעבודו, ומצות עשה דפרי
 ורבי לא הגיעו.

קצות הסוּפן ס'אין ע"ב אוק"ב
 ויבאה יצחק
 האהלה שרה אלו ויבא את רבקה ותהרלו
 לאשה ויאהבה וינחם יצחק אתרי אסו' *

קצות הסוּפן ס'אין ע"ב אוק"ב
 ויבאה יצחק
 ויבאה יצחק

וילמא אר"י אר"י. בן קמיה אביו ונילה לו רפח שאח תקן כה
 והאז נפשה לו שליח מאליו חסין
 לאדם שלא כפניו :